

OCHII LUI ARGUS

Nu de puține ori mi s-a întâmplat ca, într-un dialog purtat cu vreun cunoscut pe tema războiului din Ucraina și a crimelor de război comise de ruși în statul vecin, acesta să-mi răspundă senin: *Lasă că știm noi cum stă treaba, toți sunt la fel. Dar, ce, America nu a invadat Irakul, nu a bombardat Serbia? Toți își urmăresc interesele, toți sunt la fel, noi suntem prea mici pentru așa ceva.* Deturnare vădită a atenției interlocutorului și schimbarea convenabilă a subiectului. Cu o singură concluzie: toți sunt la fel! Nu, nu toți sunt la fel.

Liviu Anghel
liviu.anghel@presamil.ro

Degeaba îi spui fermierului român să nu mai vitupereze gratuit la adresa Occidentului întrucât de acolo îi vin semințele hibride de legume și cereale, pesticidele folosite sau îngrășămintele pentru hrănirea plantelor. El îți dă peste nas, cu suficiență tipică: *Ai impresia că eu sunt prost, habar n-ai tu câte aflu eu de la televizor! Tu n-ai de unde să le știi, dacă zici că nu te uiți. Crezi că UE ne-ar da nouă ceva fără să își ia partea? Ne-au furat tot din țară.* Încerc să parez, argumentând că, dacă cineva ne-a furat, tot compatrioții de-ai noștri au făcut-o. *Or fi fost, dar să știi că toți politicienii și toate guvernele sunt la fel. Guvernele occidentale sunt la fel ca peste tot, îmi primesc răspunsul. De ani buni, o parte din mediul televizual a funcționat pe acest principiu: cultivarea și întreținerea gândirii conspirative a publicului.* Astfel, o parte a acestuia a ajuns la concluzia că, dacă totul poate fi pus la îndoială, toți politicienii sunt la fel și nu ne mai putem încrede în nimic, atunci adevărul chiar nu există și trebuie să ne încredem în propriile instincte și în cei care încearcă să ne deschidă totuși ochii, mergând pe mâna lor. Totul a fost nivelat în submediocritate.

În prezent, aproape că nu există la televiziunile de știri nici un talk-show în care să fie invitate părți cu opinii divergente, nu există dezbateri reale. Atunci când sunt invitați, într-un studio de televiziune, politicieni cu poziții antagonice, se naște o discuție de sezătoare, care seamănă cu jocul *adevăr sau provocare*, cu întrebări și răspunsuri parcă desprinse dintr-un reality-show montat de Dan Diaconescu pe vremuri. A devenit aproape literă de lege ca liderii politici să nu vorbească niciodată în fața poporului având alături un jurnalist care să pună întrebări cu adevărat relevante pentru public. Când se întâlnesc politicieni de la putere și din opoziție, întrebărilor celui din opoziție i se răspunde cu

un *whataboutism* de genul: *lăsați, domnu', că știm noi cum stă treaba cu contractele alea de consultanță!* Cel de la putere este întrebă, de pildă, de ce au crescut taxele și impozitele, deși promisiunea guvernanților a fost că acestea nu vor crește. Acesta nu va răspunde decât printr-un *whataboutism*: *Sunteți renumiți că ați fost la putere și nu ați avut nicio realizare.*

Peter Pomerantsev spune, în cartea sa, *Aventuri în Rusia de azi – nimic nu este adevărat și totul este posibil*, că pentru a își putea duce la îndeplinire sarcinile propagandistice, jurnaliștilor ruși li s-a inoculat treptat ideea că, într-adevăr, *Rusia ar putea fi problematică, dar și Occidentul este rău.* Pomerantsev amintește de modul în care lucra Vladislav Surkov, fost tehnolog politic al Kremlinului, în conturarea identității mass-media. Din mesajele televiziunilor trebuia să reiasă clar că guvernele occidentale sunt la fel de rele ca al Rusiei. *Chiar dacă guvernul rus nu este pe placul vostru, alt model mai bun nu există, era mesajul pentru rusul de rând.* Tot ceea ce am expus până acum sunt tehnici de manipulare care diseminează informații prin metoda amintită, a *whataboutism*-ului.

Metoda *whatabout*, care vine de la *what about – dar despre?*, a fost pusă la punct de propaganda sovietică, care, în timpul Războiului Rece, replica criticilor americane cu privire la nerespectarea drepturilor omului în URSS cu întrebări de genul: *Dar voi de ce nu vorbiți despre rasismul din Statele Unite?* Stopdace.org definește *whataboutism*-ul și modul în care el a fost folosit ca fiind o *deviere constantă de la știrile, faptele și argumentele relevante în acuzații constante de ipocrizie.* Se creează astfel o *pseudoideologie: nu suntem perfecți, dar nici voi nu sunteți.* Dicționarul Cambridge dă o explicație similară: *practica de a răspunde la o critică sau o întrebare dificilă, atacând pe cineva cu o critică sau o întrebare similară îndreptată către acesta.* Prin această tactică, Rusia actuală deviază criticile referitoare la problemele interne legate

Whataboutism și dadarism în spațiul mediatic autohton

de democrație și drepturile omului, susținând că și aceia care o critică au probleme similare, chiar la ei acasă. Spațiul mediatic românesc este, la rândul lui, plin de asemenea exemple. În plus, conform Kremlinului, cum puteai să vorbești despre corupția din Rusia și despre nerespectarea drepturilor omului când tot Occidentul făcea afaceri cu acest stat, ba mai mult banii rusești făceau să prospere lumea financiară din Vest? Jurnalista britanică Catherine Belton a scris în cartea sa, *Oamenii lui Putin*, că rușii au investit mai mult de 27 de miliarde de lire sterline în Marea Britanie. *Ne vorbiți nouă despre corupție și principii democratice, dar despre banii pe care îi primiți de la noi nu spuneți nimic?*, strigau rușii, în dese rânduri, când erau trași de urechi de vestici.

Fenomenul se regăsește, împreună cu alte tehnici de manipulare sovietice, și în spațiul țării noastre. Într-un articol pentru *Contributors.ro*, scriitorul Mihai Buzzea propune o variantă autohtonă pentru *whataboutism*, pe care o numește *dadarism (da, dar)*. Am „periat” puțin internetul și am găsit mai multe mostre de *dadarism* printre purtătorii autohtoni de mesaje putiniste și eurofobe. Unul dintre cei mai aprigi *dadariști* este, în viziunea mea, Dan Puric. Într-un dialog purtat cu jurnalistul Dan Andronic pe site-ul *evz.ro*, în urmă cu opt luni, Dan Puric este întrebă, la un moment dat, de moderator, dacă îl consideră pe Vladimir Putin vinovat de ceea ce se întâmplă în Ucraina. *Da, dar nu*

numai pe el. Consider tot contextul internațional care a dus la izbucnirea acestui război. Ați observat că, atunci când te referi la context internațional, frontul s-a extins de mult pe mai multe planuri? Biologic, vaccinare, atacul asupra condiției umane, asupra educației. Puric răspunde precum ambasadorul Kuzmin: *Rusia a fost forțată să intre în Ucraina, din cauza atacului ce urma să vină din partea unui Occident decadent.* La un moment dat, același Puric trebuie să dea un răspuns la ce părere are despre masacrul comis de ruși în Ucraina. *Da, dar masacru se întâmplă și în partea aialtă, acolo unde există virusul ideologic. Găsești o justificare pentru invazia Rusiei în Ucraina?*, este întrebă Puric. *Nu găsec nicio justificare pentru război, în general, dar întotdeauna m-am întrebă care sunt cauzele unui război,* răspunde Puric, enumerând o serie de clișee propagandistice ale Moscovei. În cadrul unui podcast difuzat de același site *evz.ro*, săptămâna trecută, Dan Puric s-a aflat în dialog cu Ionuț Cristache. *Occidentul nu mai rezonază cu matricea creștină, la Davos se discută despre distrugerea umanității, România e o pradă au fost câteva dintre temele vehiculate în emisiune.* Spre finalul discuției, după numeroase bazaconii creștinopateurofobe spuse de Puric, acesta a rostit: *da, dar noi trebuie să vedem Rusia strategic. Noi suntem vecini, ăștia pleacă mâine, vrem să facem din România un Afganistan? Trebuie să avem noblețe creștină. Să arătam că nu suntem revanșarzi.*

Un alt *dadarist* din spațiul internautic românesc, cu un discurs prorus, anti-UE și anti-NATO este Robert Turcescu, care realizează un podcast pentru *evz.ro*. În ultima discuție avută cu doi interlocutori, cărora nu le amintesc numele, Turcescu aplică tehnica *whatabout*, încercând să decredibilizeze marile trusturi internaționale de presă, băgându-le pe toată în aceeași oală cu miros fetid. Principiul aplicat aici este următorul: dacă toată presa occidentală e cumpărată, mai poți avea încredere în ea? Atunci, dacă până și marile trusturi internaționale au ajuns în acest hal, te mai poți îndoi de adevărurile noastre? *Toată presa a fost arestată, cumpărată de elita globalistă. E plină presa de o informație că s-a descoperit rețeaua Soros prin care a fost finanțată presa americană. De la madame Amanpour de la CNN, pupa-ne-ar în... Toți se adapă din astfel de fonduri finanțate de fundațiile lui George Soros,* spune Turcescu. Am căutat prin toată presa invocată de acesta și nu am găsit știrea postată decât pe un site obscur unde editorialele sunt semnate de Cozmin Gușă. Știrea este preluată de pe *FoxNews*, astfel că nici nu mai are rost să ne întrebăm dacă este adevărată sau nu.

La începutul invaziei ruse din Ucraina, Guvernul României a blocat *Sputnik* și *Russia Today* pe motiv de propagandă prorusă. Dacă ar merge pe același principiu, ar trebui să blocheze multe site-uri și televiziuni din România. ■